

VÄLIKYSYMYKSIÄ 6/2012 vp

Ikäihmisten hyvä hoiva, monimuotoiset palvelut ja omaishoito

Eduskunnalle

Meillä on sukupolvien välinen lupaus: jokaisella on oikeus arvokkaaseen vanhuuteen ja turvalliseen ikääntymiseen. Ikäihmisten palvelujen tarve kasvaa. Yhä useampi ikäihminen voi hyvin ja on aktiivisesti mukana yhteiskunnan eri toiminnoissa. Sitä pitää kannustaa ja tukea.

Pitkään odotetun vanhuspalvelulain tarkoitus ja tavoitteet ovat hyviä. Ihmisen on saatava asua ja elää kotonaan niin pitkään kuin mahdollista. Kotona asumista on tuettava sinne vietävillä palveluilla. Omaishoidon on oltava aito vaihtoehto.

Aina kaikkea ei ratkaista rahalla. Tämän mitaluokan asiassa raha on kuitenkin keskeinen tekijä. Euroja on yksinkertaisesti varattava riittävästi ikääntyvän väestön palvelujen toteuttamiseen. Hallituksen budjettiriihen päätökset eivät riitä. Tällä vaalikaudella Kataisen hallitus vie kunnilta 3,4 miljardia euroa, ja samanaikaisesti vanhuspalvelulakiin ollaan todellisuudessa antamassa muutama kymmenen miljoonaa euroa. Pääministeri hehkutti 150 miljoonalla uudella lisäeurolla lain toteuttamiseen. Samanaikaisesti valtionosuuksia leikataan ensi vuonna 800 miljoonaa euroa. Hallituksen puheet ovat ristiriitaisia lupauksen ja käytännön osalta. Unohtiko pääministeri, että yhtä aikaa ei voi lisätä ja leikata?

Hallituksen budjettiriihessä jäi epäselväksi, mitä päätettiin ja kuinka paljon rahaa oikeasti on käytettävissä. Koko kesän vellonut kohu sitovista henkilöstömitoituksista päättyi hallituksen mahalaskuksi. Hallitus siirsi osan olennaisista päätöksentekoa tulevaisuuteen, jopa seuraavalle hallitukselle. Keskustan eduskuntaryhmä on hämmä-

tynyt siitä, että hallitus keskittyi budjettiriihen alla, kriittisimmällä hetkellä, nujakoimaan keskenään desimaaleista.

Riittävän rahoituksen ohella on huolehdittava ja tehtävä päätöksiä osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuudesta. Hoito- ja hoivahenkilöstö ikääntyy. Miten työssä jaksetaan? Miten henkilöstöstä ja heidän työsuhteistaan huolehditaan, kun tulevaisuus työpaikoilla on epävarmallalla pohjalla esimerkiksi hallituksen suurkuntahankkeen vuoksi? Miten hallitus turvaa ammattitaitoisen henkilöstön riittävyyden? Vastaavako koulutuksen määrä ja sisällöt tulevaisuuden hoito- ja hoivatyön vaatimuksiin?

Keskustan eduskuntaryhmälle ikääntyneiden hoidon ja hoivan monimuotoisuus on arvokysymys ja ikäpolitiikan lähtökohta. Emme aseta vanhuksia vastakkain. Hallitus sen sijaan tekee näin. Hallitus riitelee pilkuista, kun pitäisi puhua kokonaisvaltaisesti inhimillisestä ikääntymisestä. Henkilöstömitoitukset eivät yksinään ole ratkaisu.

Tarvitsemme monipuolisia ja monenlaisia palveluja: palveluja, joita viedään ikäihmiselle kotiin, ympärivuorokautista hyvää hoitoa ja hoivaa ja ennen kaikkea toimivaa omaishoitoa. On kyse siitä, millä tavoilla ja keinoilla turvaamme inhimillisen ja arvokkaan vanhuuden. Toisaalta miten huolehdimme siitä, että hoiva ja hoito kytetään järjestämään kestäväällä tavalla? Ihmiselle on annettava mahdollisuus ylläpitää toimintakykyään. On oltava mahdollisuus sosiaalisiin suhteisiin ja mielekkääseen elämään. Ikäihmisellä

on oikeus päättää itsenäisesti omaan elämäänsä ja hoivaansa liittyvistä asioista.

Laitoshoito on joissakin tilanteissa kuitenkin ainoa vaihtoehto. Sen tasosta ja riittävästä henkilöstöstä pitää huolehtia. Meillä on ollut yhteinen kansallinen tavoite laitostalouden purkamisesta. Hallituksen viesti on päinvastainen, tai se on ainakin jäänyt epäselväksi.

Keskusta haluaa, että vanhusten hyvästä hoidosta ja asumisesta keskustellaan kokonaisuutena. Tämä on lopulta aika yksinkertainen asia. Millaista on turvallinen ikäihmisen arki? Miten hän siitä selviytyy? Vaihtoehtoja on: perhehoito ja muut kodinomaiset ratkaisut, omaishoito ja monimuotoinen palveluasuminen muun muassa. Perhehoito on otettava todellisuutena palveluvalikoimaan. Kyse on kodinomaisesta tavasta asumiseen ja arkeen.

Keskustan eduskuntaryhmä haluaa, että omaishoito nostetaan vihdoin arvoonsa. Keskustavetoisten hallitusten aloittaman omaishoidon arvostuksen määrätietoisuuden kohentamisen on jatkuttava. Mitä enemmän voimme tukea ihmisten omatoimisuutta, sitä pienempi on paine julkisiin palveluihin. Ennaltaehkäisy maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin. Omaishoitajien jaksamista on yhtä lailla tuettava. Omaishoito on inhimillinen tapa taata ikäihmisille mahdollisuus asua ja elää kotona.

Keskustan eduskuntaryhmä vaatii, että hallitus päättää nyt vanhuspalvelulain säätämisen yhteydessä, että omaishoidon tuki siirretään Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi, jotta omaishoitajat ovat tasavertaisessa asemassa kotikunnastaan riippumatta.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Miten kuntien valtionosuuksiin miljardi-leikkaukset tehnyt hallitus varmistaa, että vanhuspalvelulain toteuttamiseen varataan riittävä rahoitus,

*miten hallitus turvaa riittävän ja osaa-
van henkilökunnan saatavuuden,*

*mitä hallitus aikoo tehdä, jotta kotiin
vietävät palvelut kohentuvat nykyises-
tään,*

*miten hallitus aikoo huolehtia omaishoi-
tajien jaksamisesta ja*

*milloin hallitus aikoo toteuttaa omais-
hoidon tuen siirtämisen Kansaneläke-
laitoksen vastattavaksi?*

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 2012

Juha Rehula /kesk
Kimmo Tiilikainen /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Lasse Hautala /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Timo Kalli /kesk
Anne Kalmari /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Katri Komi /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk

Paula Lehtomäki /kesk
Jari Leppä /kesk
Mika Lintilä /kesk
Markus Lohi /kesk
Eeva-Maria Maijala /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Tuomo Puumala /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Eero Reijonen /kesk
Markku Rossi /kesk
Simo Rundgren /kesk
Annika Saarikko /kesk

VK 6/2012 vp — Juha Rehula /kesk ym.

Mikko Savola /kesk
Juha Sipilä /kesk
Ari Torniainen /kesk

Tapani Tölli /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk
Anu Vehviläinen /kesk